
Helsingin on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta

Maksuton toinen aste otettiin käyttöön valtakunnallisesti elokuussa 2021 ja samalla oppivelvollisuus nousi 18 ikävuoteen. Oppivelvollisille myönnettiin maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun asti, jona nuori täyttää 20 vuotta. Muutoksen ansiosta jokainen nuori sai lukion tai ammatillisen koulutuksen tutkinnon suoritettua riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta.

Koulutuksen tasa-arvoinen saavutettavuus vähentää eriarvoisuutta ja nostaa kansallista koulutustasoa. Suomessa lasten taustan vaikutus oppimistuloksiin on kasvanut. Koulutustaso on myös vahvasti yhteydessä työmahdollisuuksiin, tulotasoon, hyvinvointiin ja terveyteen. Tästä syystä oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuttomien oppimateriaalien ja kokeiden takaaminen nuorille koko tutkinnon ajaksi oli tarpeellinen koulutuksen tasa-arvoa parantava uudistus.

Pelkän peruskoulun oppimäärän suorittaneiden työllisyysaste on noin 45 prosenttia, kun jo toisen asteen tutkinnon suorittaneilla työllisyysaste nousee yli 70 prosenttiin. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen edistää siis merkittävästi myös työllistymistä ja osallistumista yhteiskuntaan.

Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan 45 prosenttia ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Maksuttomuus on vaikuttanut päätökseen erityisesti opiskelijoilla, joiden vanhemmista vähintään toinen on työtön, kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettuja tai joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

Nyt Petteri Orpon hallitus on päättänyt rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös tarkoittaa, että toisen asteen opinnot tulisivat maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta. Sen lisäksi, että hallituksen päätös vaikuttaa monen nuoren harkintaan siitä, onko mahdollista suorittaa toisen asteen tutkintoa lainkaan, se tulee aiheuttamaan koulupudokkuutta nykyisten oppilaiden parissa, kun niukka toimeentulo voi toimia vaikka ylioppilaskokeisiin osallistumisen esteenä.

Hallituksen päätös rajata maksuttomuutta on herättänyt laajaa vastustusta koulutuskentällä. Suomen lukiolaisten liitto on todennut muutoksen olevan erityisen kipeä niille nuorille, joilla on vaikeuksia toimeentulon, terveyden tai oppimisen kanssa. Myös opettajien ammattijärjestö OAJ on ilmaissut huolensa uudistuksesta ja todennut sen sotkevan koulutuksen järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien arkea. Muutoksesta aiheutuu opettajille lisätyötä ja kunnille hallinnollista byrokratiaa, jonka vuoksi tavoitellut säästöt voivat jäädä saavuttamatta.

Helsingin ei tule toimeenpanna hallituksen päätöstä vaan jatkaa maksuttomien oppimateriaalien tarjoamista toisen asteen loppuun asti. Hallituksen haitallisista uudistuksista on poikettu paikallisesti myös aiemmin, kun Helsinki jätti toteuttamatta varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja kasvattavia ja subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta rajaavia Sipilän hallituksen päätöksiä.

Maksuttomuuden keskeyttäminen kesken tutkinnon aiheuttaisi kaupungille hallinnollisia kustannuksia sekä kuormittaisi rehtoreiden ja opettajien työtä. Kaupungin taloudellinen panostus tulisi osoittaa nuorten koulutuksen turvaamiseen hallinnon lisäämisen sijaan.

Helsingin vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että Helsinki jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.

Helsingissä 24.04.2024

Haglund Mia

Valtuustoryhmän puheenjohtaja

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

(1 + 10 allekirjoitusta)

Hagman Sandra

Kivelä Mai

Kolehmainen Laura

Korkkula Vesa

Malin Petra

Arhinmäki Paavo

Kauppila Elina

Hiltunen Titta

Nevanlinna Tuomas

Muttilainen Sami